

Incompliments en el model de finançament

written by Lluís Busquets | 18 de desembre de 2018

El 2013 la Cambra de Comerç de Barcelona calculava que l'Estat havia deixat d'invertir a Catalunya uns 3.874 M €, una xifra equivalent al 2% del PIB del nostre país. El 2017, en carreteres havia quedat a deure 2.000 M €; del Pla de Rodalies 2008-15 sols s'havia executat un 13,5%; el deute per al Corredor Mediterrani girava al voltant dels 4.000 M €. Aquest 2018 es calculava en uns 6.000 M € el deute de l'Estat amb Catalunya. A primers d'agost, amb la publicació de les dades del 2016, va quedar de nou certificat que, per al sistema de finançament autonòmic vigent, el principi d'ordinalitat, com es va pactar el 2009, el Ministeri d'Hisenda se'l passa pel folre. Els catalans vam aportar al sistema una mitjana de 2.663 €, la qual cosa ens situa com els tercers que més contribuïm a l'Estat, darrere Madrid i Balears. En canvi rebem una mitjana de 2.380 €, la qual cosa ens situa al lloc 10è del rànquing autonòmic. I comptant el cost de la vida a la comunitat, reculem al lloc 14è, amb 2.140 € de mitjana. Són xifres similars a les dels anys anteriors, cosa que segons llei, s'havia d'haver revisat el 2014. Té raó Puigdemont quan diu que l'Estat és el primer a incomplir les lleis que es dona: si Montoro feia la viu-viu (el 2015 s'inventà el FLA i tot), ara Montero sembla seguir el mateix camí, tot i que en el temps que era consellera andalusa reclamava un nou pacte, cosa que Rajoy s'havia compromès a tenir llest el 2018. Quatre anys d'infrafinançament català. Quatre anys d'incompliment. *Tràgala!*

Si s'analitzen les xifres respecte a la mitjana del conjunt de comunitats (descartant País Basc i Navarra), a Catalunya, la contribució a Hisenda per habitant és d'un 19,2% superior a la mitjana. En canvi, el que rep la comunitat catalana dividit per habitant és un 1,7% inferior. Si es tenen en compte els

efectes dels preus els ingressos percebuts respecte de la mitjana, són 11,7% inferiors. A la comunitat de Madrid, les coses són pitjors: els seus contribuents aporten un 40,1% més i perceben entre un 3,8% i un 18,1% menys.

Per a Pere Aragonès, conseller d'Economia de la Generalitat, i per al Secretari d'Economia, Albert Castellanos, l'Estat aplica erròniament el model a Catalunya perquè es basa en els seus propis interessos i, segons un estudi, s'han xifrat amb 85.000 M € els recursos que van deixar d'ingressar les comunitats autònomes entre 2009 i 2005 per aquesta mala aplicació. *Tràgala!* de nou.

El primer error rau en el càlcul de bestretes que paga l'Estat a partir de l'estimació que fa de quina serà la recaptació d'IVA i IRPF a les comunitats i, en funció d'això, fa la transferència. Però resulta que es pot comprovar que en els darrers anys la previsió sempre ha estat a la baixa, de manera que les comunitats han rebut menys i han trigat dos anys a regularitzar els ingressos que els pertanyien. El segon error en l'aplicació del model (que no és un error ...) és que encara no s'ha fet efectiu el finançament per a competències específiques com, per exemple, la dels Mossos d'Esquadra. El tercer error (que tampoc no és un error) és l'incompliment en infraestructures previstes en la disposició addicional tercera de l'Estatut d'Autonomia, que fixava un percentatge sobre el total d'inversió estatal equivalent al seu pes en el conjunt del PIB. No s'ha complert mai i, per tant, no s'ha pogut reduir el dèficit històric en infraestructures que pateix Catalunya, objectiu d'aquella disposició. Tres *tràgales* més sense comptar la manca d'execució de les partides pressupostades per a Catalunya els darrers anys. La cançó enfadosa.

Tot plegat deixa ben palès que els mecanismes de redistribució del sistema de finançament fomenten un repartiment arbitrari i injust dels recursos i que discriminen Catalunya i altres comunitats amb una aportació molt per sobre de la mitjana que

reben (Andalusia és el 13è en aportacions (1.731 €) i el 10è en percepcions (2.392 €); Extremadura el 14è en aportacions (1.630 €) i el primer en percepcions (3.426 €). No és sols que rebin més del que aporten; és que reben més que les comunitats que aporten més, cosa renyida amb el principi d'ordinalitat pactat el 2009.

Així les coses, amb aquest sistema injust, opac i discriminatori, el govern central demanava a la Generalitat que tornés al Consell de Política Fiscal i Financera (CPFF) del passat 22 d'agost. Per què? Per espellar de viu en viu els representants catalans? El govern de Sánchez té un llistat de compromisos incomplerts. El gest ha de venir d'ell, malgrat la por endèmica (tant popular com socialista) a millorar el sistema fiscal de Catalunya, no fos cas que els barons se'ls rebel·lessin, com ja va fer Emiliano García-Page, president socialista de Castella-la Manxa (en l'actual sistema aporta 1.856 € i rep 2.529 €), el qual declarava que no acceptaria "per cap concepte" una negociació directa de l'Estat amb Catalunya. Doncs, a Sánchez no li queda més remei que fer-li acceptar perquè, com es va explicar des d'aquí, les discussions en què participen totes les comunitats acaben en guirigall (vaig sentir una vegada un Conseller que explicava haver-s'hi sentit impotent perquè, malgrat que el pastís a repartir era el que era, el principi inicial que s'imposà fou aquest: *"De esta reunión nadie puede salir perdiendo lo más mínimo"*). De fet, el dimarts 25-IX, la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals acordà traspassar 1.459 M € a la Generalitat, en quatre anys (i aquí hi ha la trampa), per compensar deutes pendents en matèria d'infraestructures i Mossos d'Esquadra. La Brunete mediàtica (13TV al davant) es va afanyar a transformar el que era un deute en un pacte ocult entre Sánchez i els independentistes durant la moció de censura. La postveritat és això: una mentida. Què diran quan s'autoritzi al govern català a reconvertir 2.773 milions d'euros de deute de curt a llarg termini?

A l'agost es va voler posar un pegat –amb una votació que va ser telemàtica– al rebuig del Congrés del passat juliol dels objectius de dèficit i deute públic per al 2019-21, que anaven acompanyats d'un límit de despesa no financera per als pressupostos del 2019 fixat en 125.063 M € (+4,4%). Només votaren en contra les comunitats regides pel PP i Canàries. El consell de Ministres ho pogué ratificar abans de vacances i tots tranquils. Ara, malauradament ja sabem que res no s'ha mogut d'on era. Les eleccions andaluses i el manteniment de Pedro Sánchez a la Moncloa desenfoquen tots els problemes. Quan serà la pròxima reunió del CPFF? El passat 27-XI la Cambra de Comerç de Barcelona avisava del dèficit d'estructures viàries de l'àrea metropolitana barcelonina. De les 28 infraestructures pactades el 2006, avui, dotze anys després només se n'han executat cinc! Caldrà que hi parem atenció.